

Rapport deputaten geestelijke verzorging militairen

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Ede 2014

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap administratieve ondersteuning via: dao@gkv.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

Inhoudsopgave

2

1	Missie	3
2	Taken	3
3	Vragen	3
4	Contacten met deputaten andere kerken	3
5	Krijgsmachtpredikanten	4
6	Contacten met de overheid CIO-M	4
7	Budget	5

Bijlagen

1.	Opdracht GS Harderwijk 2011	6
2.	Voorstel nieuwe opdrachten	7
3.	Samenstelling deputaatschap en rooster van aftreden	8
4.	Voortgangsverslagen	8
5.	Begroting 2015 – 2017	

Missie

Deputaten geestelijke verzorging militairen zijn een brug tussen de Gereformeerde Kerken en de Dienst Protestantse Geestelijke Verzorging. Ze begeleiden bij de werving van krijgsmachtspredikanten en ondersteunen hen bij de uitoefening van hun taak. Zij willen voor christen militairen aanwezig zijn om hen terzijde te staan, om contacten te onderhouden en te ondersteunen m.n. bij uitzending op een buitenlandse missie.

1 Taken

Deputaten hebben sinds de vorige Generale Synode:

1. contacten onderhouden met deputaten van CGK en NGK;
2. conferenties van deputaten en krijgsmachtspredikanten in 2011 en 2013 gehouden;
3. bezinning gestart over de toekomst van het deputaatschap;
4. meegewerkt aan benoeming van Th. Oosterhuis als krijgsmachtspredikant;
5. contacten onderhouden met de krijgsmachtspredikanten;
6. deelgenomen aan vergaderingen en activiteiten van CIO-M;
7. netwerk militairen beschikbaar gemaakt voor militairen CGK en NGK;
8. contacten onderhouden met deputaten F&B.

2 Vragen

De toekomst en bestaansrecht van het deputaatschap staan ter bezinning. Door veranderingen in de krijgsmacht is er steeds minder noodzaak en behoefte om militairen te ondersteunen. Dat betekent dat de sectie militairen vanwege te geringe animo geen activiteiten heeft ontplooid. En het heeft er toe geleid, dat deputaten de formele scheiding tussen de twee secties in de praktijk hebben opgeheven. Overigens zijn we van mening, dat er wel terdege een taak blijft voor m.n. wanneer er sprake is van uitzending van militairen.

Het blijkt dat het (inter)netwerk een goede functie vervult.

Dat heeft ook tot gevolg dat het deputaatschap met een kleinere bezetting toe zou kunnen. Omdat Defensie niet meer werkt met contracten voor krijgsmachtspredikanten voor een korte periode van een jaar maar minimaal vijf jaar is het de vraag of de huidige regeling nog voldoet. Deputaten zijn nog niet zover dat zij hierover aan de synode voorstellen kunnen doen.

3 Contacten met deputaten andere kerken

Met de deputaat geestelijke verzorging van de Hersteld Hervormde Kerk is geen contact geweest. Wel wordt hij steeds uitgenodigd wanneer daar aanleiding toe is. Er is jaarlijks overleg met deputaten van de CGK en de NGK en deze zijn ook betrokken bij de tweejaarlijkse conferentie. Punt van bezinning is o.a. of we als deputaten meer gezamenlijk zouden kunnen doen. Omdat binnen de NGK de geestelijke verzorging militairen ondergebracht is onder 'categoriaal' pastoraat stellen we voor om te bezien of we ook een functie kunnen vervullen voor bijv. justitie-predikanten.

Deputaten vormen een aanspreekpunt voor de functionerende krijgsmachtpredikanten. Momenteel zijn er vier namens de kerken in dienst bij de Protestantse Geestelijke Verzorging.

Dat zijn:

1. **ds. A.H. van der Velden**, geplaatst bij 17 Pantserinfanteriebataljon Garderegiment Fuseliers Prinses Irene in Oirschot.
2. **ds. J.W Veltkamp** was tot 2010 bij de Koninklijke Landmacht en sinds die tijd geplaatst als vlootpredikant, waar hij vanaf 1 maart 2013 geplaatst is aan boord van de Zr. Ms. Amsterdam.. We vermelden graag dat hij op 1 juni 2011 gepromoveerd is tot doctor in de theologie met een dissertatie over de Walcherse Artikelen van 1693, onder de titel: *De menselijke reeden onmaetiglijk gelaudeert*. (Kok, Utrecht)
3. **ds. J.P van Bruggen** is sinds oktober 2012 geplaatst bij de geestelijke verzorging in Den Helder bij het onderdeel patrouilleschepen (Zr. Ms. Holland en Zr. Ms. Friesland). Verder is hij betrokken bij het project Morele Vorming. In dat kader heeft hij de redactie gevoerd samen met René de Boer en Ger Wildering van een bundel getiteld *Naar eer en geweten*. Geestelijke Verzorging en de morele vorming in de krijgsmacht (Damon, Budel). Een tweede boek over dat thema is in voorbereiding. Hij werkt mee aan de voorbereiding voor de instelling van een bijzonder hoogleraarschap voor de PGV. Tevens leidt hij samen met een militair jurist tweemaal per jaar een conferentie over humanitair oorlogsrecht.
4. **ds. Th. Oosterhuis** is sinds januari 2012 benoemd als vlootpredikant en is geplaatst in Den Helder aan de Nederlands Belgische operationele school (NLBEOPS) en op het Lucht Commando Fregat (LCF) Zr. Ms. De Zeven Provinciën.

Er wordt jaarlijks een bezoek op de werkplek gebracht en de krijgsmachtpredikanten bezoeken een vergadering van deputaten. De persoonlijke ontmoeting en het gesprek wordt wederzijds van groot belang gevonden.

5 Contacten met de overheid CIO-M

Een belangrijk orgaan voor contact tussen de kerken en de overheid is het CIO-M.

Ds. C. van Breemen vertegenwoordigt deputaten in dit orgaan.

CIO-M staat voor Interkerkelijk Contact in Overheidszaken – Militair.

Leden van het CIO-M zijn: Unie Baptistengemeente Nederland, Nederlands Gereformeerde Kerken, Christelijk Gereformeerde Kerken in Nederland, Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt, Hervormde Kerk in Hersteld Verband, Algemene Doopsgezinde Sociëteit, Remonstrantse Broederschap, Protestantse Kerk in Nederland, Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland, Oud-Katholieke Kerk van Nederland, ABC- gemeenten, Verenigde Pinkster- en Evangeliegemeenten. Elk van deze leden is vertegenwoordigd door een afgevaardigde, terwijl de PKN met 3 afgevaardigden zitting heeft.

Op het CIOweb is de volgende omschrijving te vinden: "Het CIO-M (Militair) is een ondercommissie van het CIO en heeft van de deelnemende kerkgenootschappen in het CIO de opdracht gekregen om op te treden als onverdeeld intermediair tussen kerk en overheid voor alle zaken de Protestantse Geestelijke Verzorging betreffende. Het CIO-M is dus een kerkelijke commissie die als gesprekspartner optreedt van Defensie. Hier ligt haar eerste taak. Het CIO-M bemoeit zich in adviserende zin met name met de manier waarop Defensie organisatorisch en personeel-technisch gestalte geeft aan de Dienst Geestelijke Verzorging (DGV)".

Per jaar vergadert het CIO-M ongeveer 10 keer. De volgende zaken zijn onder andere aan de orde gekomen:

1. Vanaf 17 oktober 2011 is er een nieuwe organisatie van de Dienst Geestelijke Verzorging tot stand gekomen. De dienst heeft een niet-gv'er als directeur.
2. Per 1 januari 2013 is ds. P.M. van der Meulen als hoofdkrijgsmachtspredikant (HKP) opgevolgd door ds. K.H. Ubels.
3. De Minister van Defensie laat een behoefteonderzoek uitvoeren naar de meest ideale omvang van de Dienst Geestelijke Verzorging. Mede vanwege de bezuinigingen moet de omvang van de dienst flink worden teruggebracht. Dat raakt eveneens de rooms katholieke -, humanistische -, joodse -, islamitische – en hindoe diensten.
4. Bovenvermelde zaak verloopt volgens een afgesproken procedure, met zowel een stuurgroep als een begeleidingscommissie vanuit de zendende instanties. Op de vergaderingen van het CIO-M worden de procedure en de resultaten kritisch gevolgd.
5. Er wordt nagedacht over mogelijke invoering van de eedaflegging door geestelijk verzorgers en een geheimhoudingsverklaring.
6. Ieder jaar vindt er een conferentie plaats van de leden van het CIO-M met de krijgsmachtspredikanten van de PGV. In 2011 was dat in Münster; in 2012 in Denekamp; toen stond de zingevingscrisis in het levensverhaal centraal. In 2013 was het thema van de conferentie (nabij Arnhem): '(G)een ziel zonder zorg'. Een belangrijk aspect van de conferentie is de ontmoeting van de CIO-M leden met de krijgsmachtspredikanten.

Sinds enige tijd is er een Nieuwsbrief van de HKP, waarin de meest recente ontwikkelingen rond uitzendingen van gv'ers en andere (personele) zaken vermeld worden. De nieuwsbrief blijkt in een informatiebehoefte te voorzien.

Tenslotte kan gemeld worden dat de PGV elk jaar een Jaarschrift uitgeeft, dat onder andere aan de dienstdoende predikanten van de GKv gezonden wordt. Het Jaarschrift verdient aanbeveling, want het informeert over tal van zaken die de geestelijke verzorging bij de krijgsmacht betreffen. Het kan de lezer verwonderen hoe Gods koninkrijk merkbaar is.

6 Budget

In Bijlage 5 treft u de begroting aan voor de jaren 2015 – 2017 van het deputaatschap GVM. De totale begroting is ruim € 11.000,- lager dan de vorige 3-jaarlijkse begroting en daarmee gehalveerd. Oorzaak hiervan is dat geen thuisfrontavonden meer worden gehouden, omdat grote uitzendingen zijn gestopt en het ook niet te verwachten is dat binnenkort een grote uitzending zal plaats vinden. Verder zijn een aantal posten dichter bij de reële uitgaven gebracht.

1 Opdracht Generale Synode Harderwijk

Besluit 2:

opnieuw deputaten te benoemen, verdeeld over de secties krijgsmachtpredikanten en militairen, met de volgende opdracht:

Sectie krijgsmachtpredikanten:

- a. als instantie te fungeren waaraan de overheid (c.q. de hoofdkrijgsmachtpredikant) mededeling kan doen, indien zij een of meer krijgsmachtpredikanten uit de gereformeerde kerken wenst;
- b. de ontwikkeling in de (geestelijke verzorging binnen de) krijgsmacht zo nauwkeurig mogelijk te volgen, te toetsen en zo nodig daarop in te spelen;
- c. een nauw contact met de hoofdkrijgsmachtpredikant te onderhouden om zo mogelijk tot goede afspraken te komen voor een verantwoord functioneren van door onze kerken uitgezonden krijgsmachtpredikanten;
- d. het lidmaatschap van de CIO-M te continueren en daarin naar vermogen een constructieve bijdrage te leveren;
- e. ijverig te zoeken naar predikanten die geschikt en bereid zijn de functie van krijgsmachtpredikant te vervullen en zo te komen tot een bezetting van de plaatsen die voor gereformeerde predikanten beschikbaar zijn. Daarbij dient gehandeld te worden conform de door de GS Zuidhorn 2002-2003 vastgestelde en door de GS van Amersfoort-Centrum 2005 bevestigde regelingen A, B en C;
- f. ten aanzien van hun arbeid zo nodig met voorstellen te komen in overleg met deputaten relatie kerk en overheid;
- g. geregeld contact te onderhouden met de krijgsmachtpredikanten om van hen rapport te ontvangen van hun werkzaamheden, hen bij te staan in de uitoefening van hun functie en van hen informatie te ontvangen over de stand van zaken.

Sectie militairen:

- a. het opzetten en onderhouden van een netwerk van gereformeerde militairen in binnen- en buitenland;
- b. het onderhouden van contacten met het thuisfront van gereformeerde militairen, met inschakeling van de thuiskerken;
- c. het begeleiden van gereformeerde militairen bij hun plaatsing in of uitzending naar het buitenland.

Algemeen:

- a. het organiseren van bijeenkomsten waarin militairen toegerust worden voor hun taak als christen bij Defensie;
- b. het, op basis van bestudering van de ontwikkelingen binnen de krijgsmacht, opstellen van nota's en adviezen, die in de contacten met de hoofdkrijgsmachtpredikant en bij de deelname aan de CIO-M een constructieve bijdrage aan de geestelijke verzorging van militairen kunnen betekenen.

Besluit 1:

opnieuw deputaten te benoemen, met de volgende opdracht:

- a. als instantie te fungeren waaraan de overheid (c.q. de hoofdkrijgsmachtpredikant) mededeling kan doen, indien zij een of meer krijgsmachtpredikanten uit de gereformeerde kerken wenst;
- b. de ontwikkeling in de (geestelijke verzorging binnen de) krijgsmacht zo nauwkeurig mogelijk te volgen, te toetsen en zo nodig daarop in te spelen;
- c. een nauw contact met de hoofdkrijgsmachtpredikant te onderhouden om zo mogelijk tot goede afspraken te komen voor een verantwoord functioneren van door onze kerken uitgezonden krijgsmachtpredikanten;
- d. het lidmaatschap van de CIO-M te continueren en daarin naar vermogen een constructieve bijdrage te leveren;
- e. ijverig te zoeken naar predikanten die geschikt en bereid zijn de functie van krijgsmachtpredikant te vervullen en zo te komen tot een bezetting van de plaatsen die voor gereformeerde predikanten beschikbaar zijn. Daarbij dient gehandeld te worden conform de door de GS Zuidhorn 2002-2003 vastgestelde en door de GS van Amersfoort-Centrum 2005 bevestigde regelingen A, B en C;
- f. ten aanzien van hun arbeid zo nodig met voorstellen te komen in overleg met deputaten relatie kerk en overheid;
- g. geregeld contact te onderhouden met de krijgsmachtpredikanten om van hen rapport te ontvangen van hun werkzaamheden, hen bij te staan in de uitoefening van hun functie en van hen informatie te ontvangen over de stand van zaken.
- h. het onderhouden van een netwerk van gereformeerde militairen in binnen- en buitenland;
- i. het onderhouden van contacten met het thuisfront van gereformeerde militairen, met inschakeling van de thuiskerken;
- j. het begeleiden van gereformeerde militairen bij hun plaatsing in of uitzending naar het buitenland;
- k. het, op basis van bestudering van de ontwikkelingen binnen de krijgsmacht, opstellen van nota's en adviezen, die in de contacten met de hoofdkrijgsmachtpredikant en bij de deelname aan de CIO-M een constructieve bijdrage aan de geestelijke verzorging van militairen kunnen betekenen.
- l. in overleg te treden met deputaten GV van de CGK en de NGK en gezamenlijk te onderzoeken of samenwerking geïntensiveerd kan worden, waarbij de zelfstandigheid van de deputaatschappen gewaarborgd blijft.
- m. onderzoek te doen naar de wenselijkheid van uitbouw van het deputaatschap naar categoriaal pastoraat, m.n. om te functioneren als intermediair tussen de kerken en de overheid.

3 Samenstelling deputaatschap en rooster van aftreden

8

Sectie krijgsmachtpredikanten:

primi:

C. van Breemen	Soest	2014
W.M. van Wijk	Deventer	2017
B.H. Hop	Bunschoten	2017
K. van Hoek	Nieuwleusen	2017
G. Zijlstra	Deventer	2020

secundus: G. A. Rietveld Amersfoort

Sectie militairen:

primi:

A. van den Berg (s)	Hardenberg	2014
G. Bijlenga	Nieuwleusen	2017
G.H. Elzinga	Deventer	2014
K. ter Veer	Zutphen	2014
H.P. Heidema	Ermelo	2020

secundus: Lap Deventer

In de verslagperiode heeft G.A. Rietveld feitelijk als primus gefunctioneerd. K. ter Veer heeft te kennen gegeven, geen werk voor het deputaatschap te kunnen doen. H.P. Heidema is toegevoegd aan de sectie krijgsmachtpredikanten. B.H. Hop fungeerde als voorzitter en W.M. van Wijk als secretaris.

4 Voortgangsverslagen

De jaarverslagen over 2011 en 2012 zijn te vinden op de website:

<http://www.gkv.nl/jaarrapporten-2011-14/11352/>.

5 Begroting 2015 – 2017

Begroting 2015 – 2017				
	2015	2016	2017	Totaal
Reiskosten	2000	2000	2000	6000
Huur vergaderlokalen	240	240	240	720
Consumpties	180	180	180	540
Conferentiekosten	850	250	850	1950
Kantoorartikelen/ porti	75	75	75	225
Onderhoud Website	500	500	500	1500
Diversen	100	100	100	300
Projecten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal €	3945	3345	3945	11235

In de begroting is de post voor projecten pro memorie opgenomen. Hoewel deputaten wel de intentie hebben projecten te ontwikkelen die de taak van deputaten verdiepen en een ruimere bekendheid geven in de kerken. Bijvoorbeeld een onderzoek welke steun kerkenraden nodig hebben bij hun handelen met militairen en hun relaties. Is op dit moment niets in ontwikkeling en ligt er eerder een plan om als deputaten te marginaliseren. De conferentie kosten zijn in de jaren 2015 en 2017 aanmerkelijk hoger omdat in die jaren de tweejaarlijkse conferentie met de NGK Cie en deputaten CGK wordt gehouden.